

ADVANCED ENGINEERING MATHEMATICS

Chapter 18

Lecture 4 - Integration in the Complex Plane

Assoc. Prof. Dr. Santhad Chuwongin

Outline

- 18.1 คอนทัวร์อินทิกรัล (Contour Integrals)
- 18.2 ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาต (Cauchy–Goursat Theorem)
- 18.3 ความเป็นอิสระของเส้นทาง (Independence of Path)
- 18.4 สูตรโคชีอินทิกรัล (Cauchy's Integral Formulas)

คอนทัวร์อินทิกรัล (Contour Integrals)

- ให้ $f(z) = u(x, y) + iv(x, y)$ สามารถหาค่าได้ที่ทุกจุดบนเส้นโค้งเรียบ C ซึ่งคือ $x = x(t)$, $y = y(t)$, $a \leq t \leq b$
- แบ่ง C เป็น n ส่วนดังนี้ $a = t_0 < t_1 < \dots < t_n = b$ บนช่วง $[a, b]$
- จุดบน C คือ $z_0 = x_0 + iy_0 = x(t_0) + iy(t_0), \dots, z_n = x_n + iy_n = x(t_n) + iy(t_n)$ โดยให้ $\Delta z_k = z_k - z_{k-1}$, $k = 1, 2, \dots, n$
- ให้ $\|P\|$ เป็นนอร์มของส่วนซึ่งมีค่ามากที่สุดของ $|\Delta z_k|$
- เลือกจุดตัวอย่าง $z_k^* = x_k^* + iy_k^*$ บนแต่ละส่วน (จุดแดง)
- หาผลรวม

$$\sum_{k=1}^n f(z_k^*) \Delta z_k$$

คอนทัวร์อินทิกรัล (Contour Integrals)

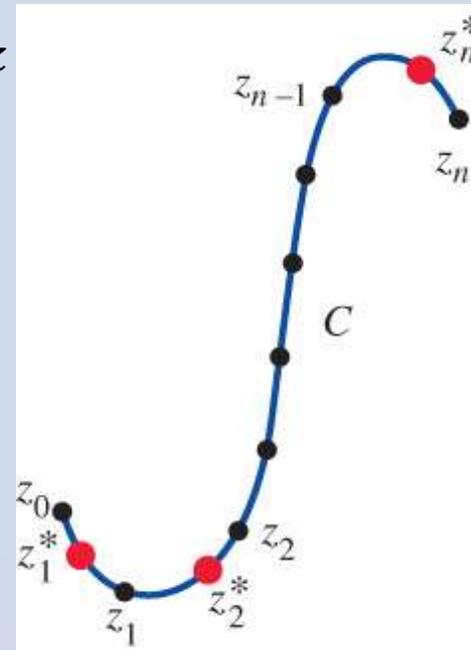
- อินทิกรัลของ $f(z)$ บนเส้นโค้งเรียบต่อเนื่อง C (contour or path) จะถูกเรียกว่า คอนทัวร์อินทิกรัลหรือคอมเพล็กซ์อินทิกรัล

$$\int_C f(z) dz = \lim_{\|P\| \rightarrow 0} \sum_{k=1}^n f(z_k^*) \Delta z_k$$

C ถูกกำหนดโดย $x = x(t), y = y(t), a \leq t \leq b$

- คอนทัวร์อินทิกรัล จะมีค่าเท่ากับ

$$\int_C f(z) dz = \int_a^b f(z(t)) z'(t) dt$$

คอนทัวร์อินทิกรัล (Contour Integrals)

- คุณสมบัติของคอนทัวร์อินทิกรัล เปรียบเทียบได้กับคุณสมบัติของไลน์อินทิกรัล หรืออินทิกรัลตามเส้น

Theorem 18.1.2 Properties of Contour Integrals

Suppose f and g are continuous in a domain D and C is a smooth curve lying entirely in D . Then

$$(i) \int_C kf(z) dz = k \int_C f(z) dz, \quad k \text{ a constant}$$

$$(ii) \int_C [f(z) + g(z)] dz = \int_C f(z) dz + \int_C g(z) dz$$

$$(iii) \int_C f(z) dz = \int_{C_1} f(z) dz + \int_{C_2} f(z) dz, \quad \text{where } C \text{ is the union of the smooth curves } C_1 \text{ and } C_2$$

$$(iv) \int_{-C} f(z) dz = - \int_C f(z) dz, \quad \text{where } -C \text{ denotes the curve having the opposite orientation of } C.$$

คอนทัวร์อินทิกรัล (Contour Integrals)

- ถ้า f ต่อเนื่องบนเส้นโค้งเรียบ C และถ้า $|f(z)| \leq M$

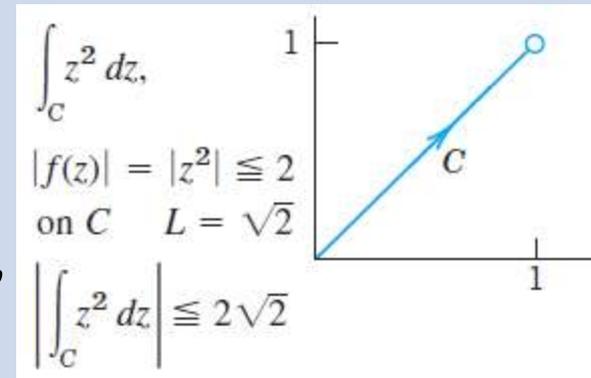
สำหรับทุกจุด z บน C , ดังนั้น $\left| \int_C f(z) dz \right| \leq ML$

โดยที่ L เป็นความยาวของ C

— ทฤษฎีขอบเขต (Bounding Theorem)

หรือบางครั้งถูกเรียกว่า “*ML-inequality*”

— มีประโยชน์ในเรื่องทฤษฎีการอินทิเกรตจำนวนเชิงซ้อน

คอนทัวร์อินทิกรัล (Contour Integrals)

- จงหาขอบเขตบนของไอเทย์ โดยใช้ *ML-inequality* โดยที่ C คือวงกลม $|z| = 4$

$$\left| \oint_C \frac{e^z}{z+1} dz \right| \leq \frac{e^4 8\pi}{3} \approx 457$$

$$|e^z| = |e^{x+iy}| = |e^x(\cos(y) + i\sin(y))| = |e^x| = e^4$$

$$|z+1| \geq |z| - 1 = 4 - 1 = 3$$

$$L = 2\pi r = 8\pi$$

คอนทัวร์อินทิกรัล (Contour Integrals)

- จงหาขอบเขตบนของไอเทย์ โดยใช้ *ML-inequality* โดยที่ C คือวงกลม $|z| = 4$

$$\left| \oint_C \frac{e^z}{z^2 + 1} dz \right| \leq \frac{8\pi |e^z|}{|z|^2 - 1} = \frac{e^4 8\pi}{15} \approx 91.5$$

$$\left| \frac{e^z}{z^2 + 1} \right| \leq \left| \frac{e^z}{|z|^2 - 1} \right| = \left| \frac{e^4}{15} \right|$$

$$L = 2\pi r = 8\pi$$

คอนทัวร์อินทิกรัล (Contour Integrals)

- จงหาขอบเขตบนของโจทช์ โดยใช้ *ML-inequality* โดยที่ C คือ quarter ของวงกลม

$|z| = 4$ จาก $z = 4i$ ถึง $z = 4$

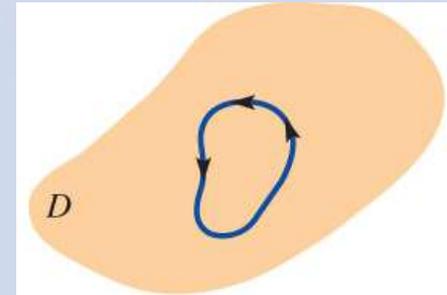
$$\left| \oint_C \frac{1}{z^3} dz \right| \leq \frac{2\pi}{|4|^3} = \frac{\pi}{32}$$

$$\left| \frac{1}{z^3} \right| = \frac{1}{|z|^3} = \frac{1}{64}$$

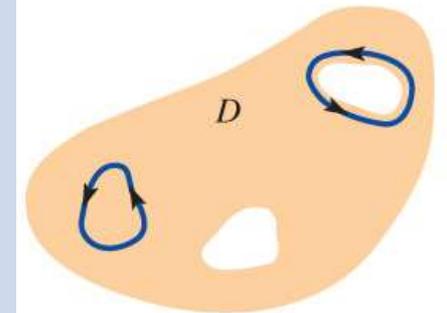
$$L = \frac{2\pi r}{4} = 2\pi$$

ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาท (Cauchy–Goursat Theorem)

- ประเภทโดเมน (*simply, multiply connected*)
- โดเมนจะเป็น *simply connected* ถ้าทุกๆ simple closed contour C ทั้งหมดที่อยู่ใน โดเมนนี้ปิดล้อมเพียงจุด D (หรือ โดเมนไม่มีรู)
- โดเมนที่ไม่เป็น *simply connected* จะเป็น *multiply connected*
 - โดเมนที่มี 1 “hole” จะเป็น *doubly connected*
 - โดเมนที่มี 2 “holes” จะเป็น *triply connected*

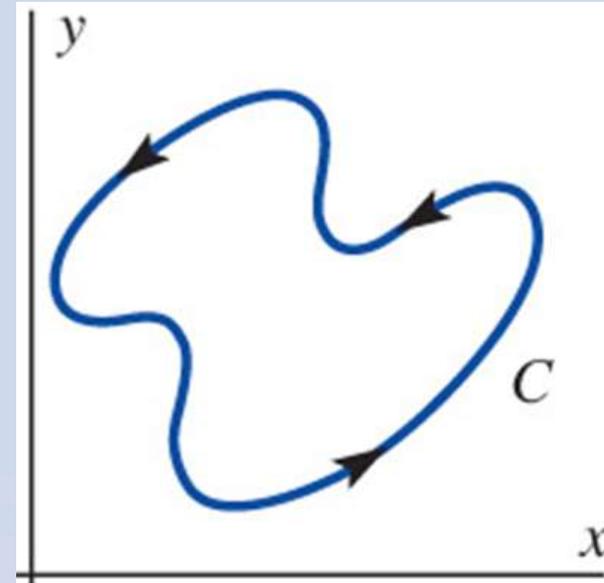
(a) Simply connected domain

(b) Multiply connected domain

ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาต (Cauchy–Goursat Theorem)

- ตามที่ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาตกล่าวไว้ เมื่อ f เป็นฟังก์ชันวิเคราะห์ (analytic) ในโดเมน D ที่เป็นแบบ *simply connected* ค่าของคอนทัวร์อินทิกรัล $\oint_C f(z)dz$ มีค่าเท่ากันสำหรับเส้นโค้งปิด C ซึ่งอยู่ภายใน D ทั้งหมด
- ถ้า f เป็นฟังก์ชันวิเคราะห์ ที่ทุกๆจุดที่อยู่ภายในหรือบนคอนทัวร์ C , แล้ว $\oint_C f(z)dz = 0$

ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาต (Cauchy–Goursat Theorem)

- การพิสูจน์ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาต (Cauchy–Goursat theorem) จะใช้

ทฤษฎีบทของกรีน (Green's theorem)
$$\oint_C Pdx + Qdy = \iint_R (\nabla \times \mathbf{F}) \cdot \mathbf{k} dA = \iint_R \left(\frac{\partial Q}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial y} \right) dA$$

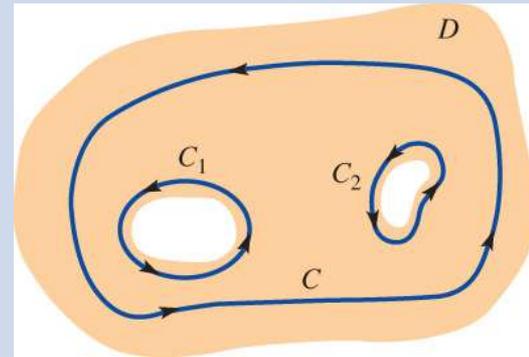
และสมการของโคชี-รีมันน์ (Cauchy-Riemann equations)

- $f(z) = u(x, y) + iv(x, y)$ และ $z(x, y) = x + iy$
- $$\oint_C f(z)dz = \oint_C [u(x, y) + iv(x, y)][dx + idy] = \oint_C u(x, y)dx - v(x, y)dy + i \oint_C v(x, y)dx + u(x, y)dy = \iint_D \left(-\frac{\partial v}{\partial x} - \frac{\partial u}{\partial y} \right) dA + i \iint_D \left(\frac{\partial u}{\partial x} - \frac{\partial v}{\partial y} \right) dA$$
- ถ้า f เป็น analytic, ดังนั้น $\frac{\partial u}{\partial y} = -\frac{\partial v}{\partial x}$ และ $\frac{\partial u}{\partial x} = \frac{\partial v}{\partial y}$ ทำให้ $\oint_C f(z)dz = 0$

ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาท (Cauchy–Goursat Theorem)

- ในโดเมนที่เป็นแบบ *multiply connected*, $\oint_C f(z) dz \neq 0$
 - สมมติว่า C, C_1, \dots, C_n เป็นเส้นโค้งแบบ *simple closed* ที่มีทิศทางเป็นบวก C_1, C_2, \dots, C_n อยู่ใน C
 - แต่บริเวณที่อยู่ภายในของแต่ละ $C_k, k = 1, 2, \dots, n$ จะไม่มีจุดร่วมกัน
 - f เป็นฟังก์ชันวิเคราะห์บนแต่ละคอนทัวร์และที่แต่ละจุดภายใน C แต่ไม่ใช่ภายนอก $C_k, k = 1, 2, \dots, n$

$$\oint_C f(z) dz = \sum_{k=1}^n \oint_{C_k} f(z) dz$$

ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาท (Cauchy–Goursat Theorem)

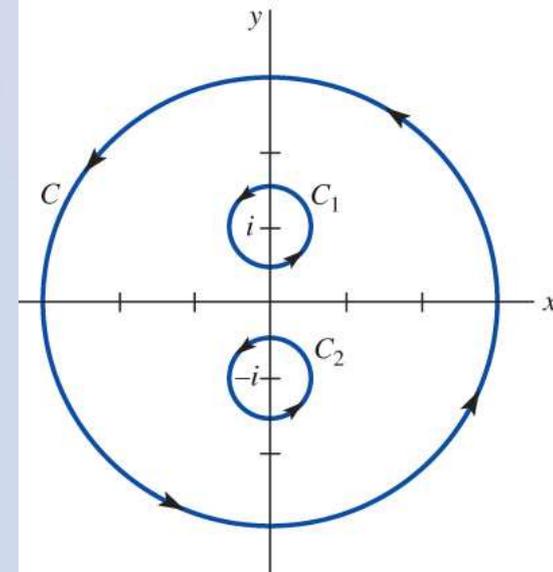
$$\oint_C f(z) dz = \sum_{k=1}^n \oint_{C_k} f(z) dz$$

จงหาค่า $\oint_C \frac{dz}{z^2+1}$ โดยที่ C คือวงกลม $|z| = 3$

$$\frac{1}{z^2 + 1} = \frac{1/2i}{z - i} - \frac{1/2i}{z + i}$$

$$\oint_C \frac{dz}{z^2 + 1} = \frac{1}{2i} \oint_C \left(\frac{1}{z - i} - \frac{1}{z + i} \right) dz$$

$$\begin{aligned} \oint_C \frac{dz}{z^2 + 1} &= \frac{1}{2i} \oint_{C_1} \left(\frac{1}{z - i} - \frac{1}{z + i} \right) dz + \frac{1}{2i} \oint_{C_2} \left(\frac{1}{z - i} - \frac{1}{z + i} \right) dz \\ &= \frac{1}{2i} (2\pi i - 0 + 0 - 2\pi i) = 0 \end{aligned}$$

$$f(z_0) = \frac{1}{2\pi i} \oint_C \frac{f(z)}{z - z_0} dz$$

ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาต (Cauchy–Goursat Theorem)

$$\begin{aligned}\frac{1}{z^2 + 1} &= \frac{A + iB}{z - i} + \frac{C + iD}{z + i} \\ &= \frac{Az + iBz + iA - B + Cz + iDz - iC + D}{z^2 + 1}\end{aligned}$$

ดังนั้น

$$A + C = 0$$

$$D + B = 0$$

$$A - C = 0$$

$$D - B = 1$$

ทำให้ $A = C = 0, D = \frac{1}{2}, B = -\frac{1}{2}$

เพราะฉะนั้น

$$\frac{1}{z^2 + 1} = \frac{-\frac{i}{2}}{z - i} + \frac{\frac{i}{2}}{z + i} = \frac{1}{2i} \frac{1}{z - i} + \frac{-1}{2i} \frac{1}{z + i}$$

ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาท (Cauchy–Goursat Theorem)

สมมุติรัศมีวงกลม (มีค่าเท่าใดก็ได้) $= r = e^{it}$

$$z - i = e^{it} \text{ หรือ } z = i + e^{it}, 0 \leq t \leq 2\pi$$

สมมุติรัศมี $= r = e^{it}$

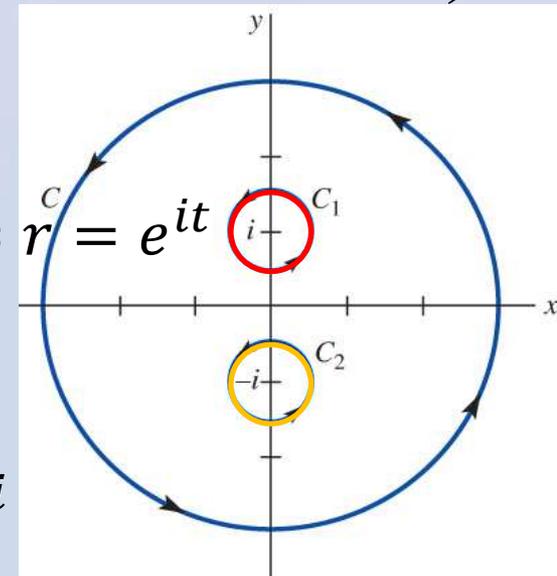
$$dz = ie^{it} dt$$

$$\oint_{C_1} \frac{dz}{z - i} = \oint_{C_1} \frac{dz}{z - i} = \int_0^{2\pi} \frac{dz}{z - i} = \int_0^{2\pi} \frac{ie^{it} dt}{e^{it}} = i \int_0^{2\pi} dt = 2\pi i$$

$$z + i = e^{it} \text{ หรือ } z = e^{it} - i, 0 \leq t \leq 2\pi$$

$$dz = ie^{it} dt$$

$$\oint_{C_2} \frac{dz}{z + i} = \oint_{C_2} \frac{dz}{z + i} = \int_0^{2\pi} \frac{dz}{z + i} = \int_0^{2\pi} \frac{ie^{it} dt}{e^{it}} = i \int_0^{2\pi} dt = 2\pi i$$

ความเป็นอิสระของเส้นทาง (Independence of the Path)

- คอนทัวร์อินทิกรัล $\int_C f(z)dz$ เป็นอิสระของเส้นทาง ถ้าค่าของมันมีค่าเท่ากันในทุกเส้นทางคงที่ C ด้วยจุดเริ่มต้น z_0 และจุดสิ้นสุด z_1 ใน D
- ถ้า f เป็นฟังก์ชันวิเคราะห์ใน *simply connected* domain D , ดังนั้น $\int_C f(z)dz$ เป็นอิสระของเส้นทาง C

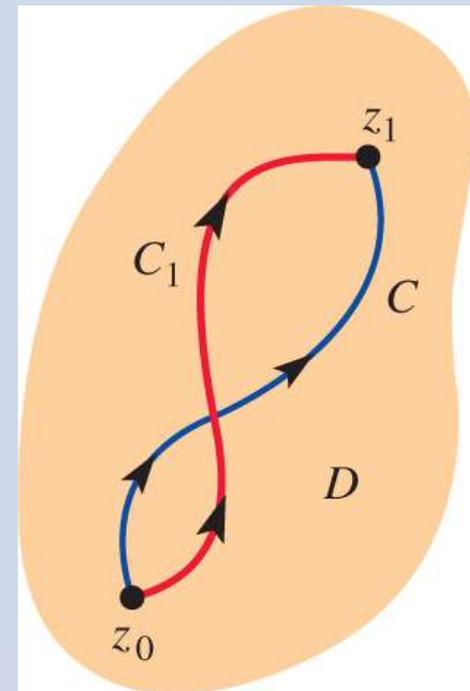

Figure 18.3.1: If f is analytic in D , integrals on C and C_1 are equal

ความเป็นอิสระของเส้นทาง (Independence of the Path)

- ถ้ามีฟังก์ชัน F ที่สามารถมีได้ โดยที่ $F'(z) = f(z)$ ดังนั้น, F เป็นปฏิยานุพันธ์ของ f (*anti-derivative*)
- ตัวอย่าง , $F(z) = -\cos z$ เป็นปฏิยานุพันธ์ของ $f(z) = \sin z$ เพราะว่า $F'(z) = \sin z$
- ถ้า f ฟังก์ชันที่ต่อเนื่องในโดเมน D และ F เป็นปฏิยานุพันธ์ของ f ในโดเมน D , ดังนั้น สำหรับทุกคอนทัวร์ C ซึ่งมีจุดเริ่มต้น z_0 และ จุดสิ้นสุด z_1 ใน D

$$\int_C f(z) dz = F(z_1) - F(z_0)$$

สูตรโคชีอินทิกรัล (Cauchy's Integral Formulas)

- ทฤษฎีบทของโคชี-กูร์ซาต มีความสำคัญหลายอย่าง
 - ค่าของฟังก์ชันวิเคราะห์ f ที่จุด z_0 ใดๆ ในโดเมนแบบ *simply connected* สามารถถูกแทนด้วยคอนทัวร์อินทิกรัล

$$f(z_0) = \frac{1}{2\pi i} \oint_C \frac{f(z)}{z - z_0} dz$$

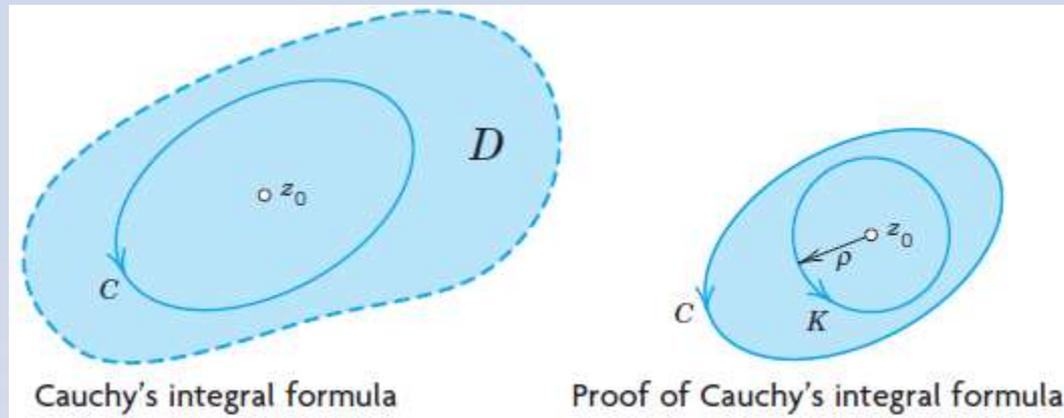
- ฟังก์ชันวิเคราะห์ f ในโดเมนแบบ *simply connected* สามารถหา

อนุพันธ์ทุกลำดับ $f^{(n)}(z_0) = \frac{n!}{2\pi i} \oint_C \frac{f(z)}{(z - z_0)^{n+1}} dz$

สูตรโคชีอินทิกรัล (Cauchy's Integral Formulas)

- ตามที่สูตรโคชีอินทิกรัลกล่าวไว้ สำหรับฟังก์ชันวิเคราะห์ f ในโดเมน D แบบ *simply connected*, ด้วย C เป็นคอนทัวร์แบบ *simple closed* อยู่ใน D และจุด z_0 ใดๆที่อยู่ภายใน C ดังแสดงในรูปด้านล่าง

$$f(z_0) = \frac{1}{2\pi i} \oint_C \frac{f(z)}{z - z_0} dz$$

สูตรโคชีอินทิกรัล (Cauchy's Integral Formulas)

$$\oint_C \frac{z^2 - 4z + 4}{z + i} dz = ? \text{ โดยที่ } C \text{ คือวงกลม } |z| = 2$$

$$\oint_C \frac{z^2 - 4z + 4}{z + i} dz = 2\pi i f(-i) = 2\pi i((-i)^2 + 4i + 4) = 2\pi(-4 + 3i)$$

$$\oint_C \frac{z}{z^2 + 9} dz = ? \text{ โดยที่ } C \text{ คือวงกลม } |z - 2i| = 4$$

$$\oint_C \frac{z}{z^2 + 9} dz = \oint_C \frac{z}{(z + 3i)(z - 3i)} dz = \oint_C \frac{z/(z + 3i)}{z - 3i} dz$$

$$= 2\pi i f(3i) = 2\pi i \frac{3i}{6i} = \pi i$$

$$f(z_0) = \frac{1}{2\pi i} \oint_C \frac{f(z)}{z - z_0} dz$$

สูตรโคชีอินทิกรัล (Cauchy's Integral Formulas)

$$\oint_C \frac{z+1}{z^4+4z^3} dz = ? \text{ โดยที่ } C \text{ คือวงกลม } |z|=1$$

$$= \oint_C \frac{z+1}{z^3(z+4)} dz = \oint_C \frac{(z+1)/(z+4)}{z^3} dz$$

$$= \frac{2\pi i}{2!} f''(0) = \frac{2\pi i}{2!} \left(-\frac{6}{(0+4)^3} \right)$$

$$= -\frac{3\pi i}{32}$$

$$f^{(n)}(z_0) = \frac{n!}{2\pi i} \oint_C \frac{f(z)}{(z-z_0)^{n+1}} dz$$

สูตรโคชีอินทิกรัล (Cauchy's Integral Formulas)

$$\oint_C \frac{z^3 + 3}{z(z - i)^2} dz = ? \text{ โดยที่ } C \text{ คือ}$$

$$= \oint_{C_1} \frac{z^3 + 3}{z(z - i)^2} dz + \oint_{C_2} \frac{z^3 + 3}{z(z - i)^2} dz$$

$$= \oint_{C_1} \frac{(z^3 + 3)/(z - i)^2}{z} dz + \oint_{C_2} \frac{(z^3 + 3)/z}{(z - i)^2} dz$$

$$= (2\pi i \times 3) + \frac{2\pi i}{1!} f'(i)$$

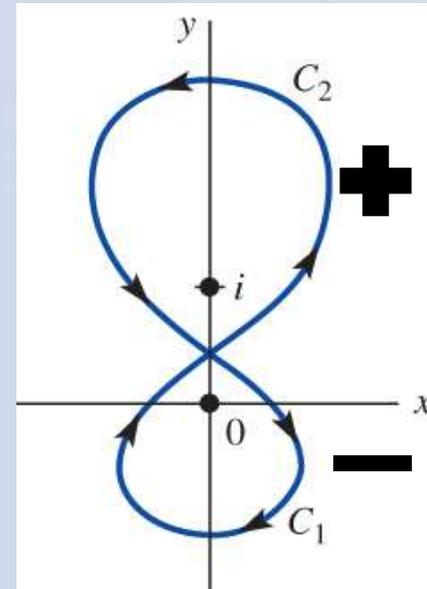
$$= 6\pi i + 2\pi i(2i - 3/i^2)$$

$$= 6\pi i - 4\pi + 6\pi i$$

$$= 12\pi i - 4\pi$$

$$f(z_0) = \frac{1}{2\pi i} \oint_C \frac{f(z)}{z - z_0} dz$$

$$f^{(n)}(z_0) = \frac{n!}{2\pi i} \oint_C \frac{f(z)}{(z - z_0)^{n+1}} dz$$

สูตรโคชีอินทิกรัล (Cauchy's Integral Formulas)

$$\oint_C \frac{f(z)}{z - z_0} dz = \oint_C \frac{f(z) - f(z_0) + f(z_0)}{z - z_0} dz$$

$$\oint_C \frac{f(z)}{z - z_0} dz = \oint_C \frac{f(z) - f(z_0)}{z - z_0} dz + \oint_C \frac{f(z_0)}{z - z_0} dz = \oint_C \frac{f(z) - f(z_0)}{z - z_0} dz + 2\pi i f(z_0)$$

เนื่องจาก f ต่อเนื่องที่ z_0 จะทำให้ $|f(z) - f(z_0)| < \varepsilon$ สำหรับ $\varepsilon > 0$ แต่เล็กมากๆ

และ $|z - z_0| < \delta$ สำหรับ $\delta > 0$ และถ้าเราเลือก C_1 ให้เป็น $|z - z_0| = \frac{\delta}{2}$ ดังนั้น ใช้

ML-inequality

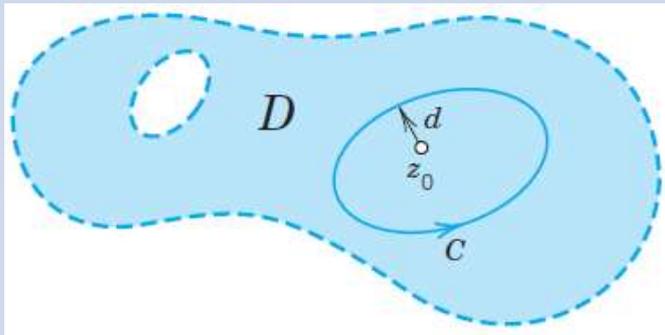
$$\left| \oint_C \frac{f(z) - f(z_0)}{z - z_0} dz \right| \leq \frac{2\varepsilon}{\delta} 2\pi \frac{\delta}{2} = 2\pi\varepsilon = 0 \text{ เนื่องจาก } \varepsilon \text{ เล็กมากๆ}$$

สูตรโคชีอินทิกรัลสำหรับอนุพันธ์

(Cauchy's Integral Formulas for Derivatives)

- ตามที่สูตรโคชีอินทิกรัลกล่าวไว้เกี่ยวกับอนุพันธ์, สำหรับฟังก์ชันวิเคราะห์ f ในโดเมน D แบบ *simply connected* ซึ่งมี C เป็นคอนทัวร์แบบ *simple closed* ที่อยู่ภายใน D และ z_0 เป็นจุดใดๆที่อยู่ภายใน C อนุพันธ์ของฟังก์ชันวิเคราะห์ f ที่จุด z_0 จะเท่ากับ

$$f^{(n)}(z_0) = \frac{n!}{2\pi i} \oint_C \frac{f(z)}{(z - z_0)^{n+1}} dz$$

สูตรโคชีอินทิกรัล (Cauchy's Integral Formulas)

- ถ้าเรามีคอนทัวร์ C เป็นวงกลม $|z - z_0| = r$ ดังนั้น, มันเป็นไปตามสูตรโคชีอินทิกรัลสำหรับอนุพันธ์ และ *ML-inequality* ดังนี้

$$|f^{(n)}(z_0)| = \frac{n!}{2\pi} \left| \oint_C \frac{f(z)}{(z - z_0)^{n+1}} dz \right| \leq \frac{n!}{2\pi} M \frac{1}{r^{n+1}} 2\pi r = \frac{n! M}{r^n}$$

โดยที่ M คือจำนวนจริง ซึ่ง $|f(z)| \leq M$ สำหรับทุกจุดบน C ผลจากสมการนี้จะถูกเรียกว่า “Cauchy's inequality” ซึ่งจะถูกใช้ในการพิสูจน์ทฤษฎีบทของลิวิวี (Liouville's Theorem) (The only bounded entire functions are constants)